Dodatek do „Biuletynu Kowieńskiego"

BIULETYN BAŁTYCKI

WILBI

PODAJE WIADOMOŚCI BIEŻĄCE Z ŁOTWY ORAZ PERJODYCZNE Z ESTONJI I FINLANDJI.

Nr. Wilno, dnia 23 lutego 1932 r. 28

T r e ś ć n u m e r u:

ŁOTWA.

1."Jaunakas Zinas" o sojuszu łotewsko-estońskim. 2."Pehdeja Brihdi" o harcerzach polskich w Łotwie. 3. Rząd Skujeneeka w ujęciu "Pehdeja Brihdi". 4. "Jaunakas Zinas" o polityce mniejszości narodowych na Łotwie.
Kronika:5.Ograniczenie języków mniejszości narodowych w Łotwie. 6. Sprawa obcych robotników rolnych. 7. Kontyngenty importowe. 8. Fałszywe banknoty 50-ciołatowe. 9. Protest frakcji niemieckiej przeciwko ograniczaniu autonomji kulturalnej mniejszości.

ESTONJA:

Kronika: 1.Nielojalność Niemców bałtyckich. 2.Niemiecka prasa w Estonji o Polsce. 3. Estońsko-angielskie stosunki handlowe.4.Eksport estońskiego obuwia do Polski. 5. Produkty estońskiego łupka palnego zagranicą. 6.Opinje Niemców estońskich o zatargu kłajpedzkim. 7. Dokoła łotewsko-sowieckiego paktu o nieagresji. 8. Sprawa pobytu obcokrajowców w Estonji. 9."Revalsche Ztg." o Jedwabnie. 10. Nowa partja w Estonji. 11. Strajk studentów w Helsingforsie. 12. Sprawa antagonizmu między miastem a wsią. 13. Kryzys ustroju parlamentarnego w Estonji. 14. Kolejna redukcja uposażeń urzędników państwowych. 15. Eksport estońskiej nierogacizny do Rosji. 16. Konferencja państw. bałtyckich. 17. Dyskusja nad paktem o nieagresji. 18. Anglja o stosunkach gospodarczych państw nadbałtyckich. 19."Revalsche Ztg." o parlamentaryzmie estońskim. 20. Robotnicy estońscy w papierni w Kownie.21.Niemiecki kontyngent masła.

---§---

Łotwa:1."J a u n a k a s Z i n a s" o s o j u s z u ł o t e w s k o - e s t o ń s k i m.

"Jaunakas Zinas" Nr.38 z dn.18.II.1932 r.Art.p.t."Czy istnieje jeszcze sojusz łotewsko-estoński?" Streszczenie:

Takie pytanie stawia sobie organ włościan estońskich "Kaja", zarzucając Łotwie zawarcie separatystycznego paktu o nieagresji z Rosją. Nie jest to jednak zarzut uzasadniony, gdyż przez cały czas rokowań łotewsko-rosyjskich estońskie M.S.Z. było o ich przebiegu dokładnie informowane. Pozatem premjer Skujeneek oświadczył, że łotewsko-sowiecki pakt o nieagresji ratyfikowany będzie jednocześnie z paktem estońsko-sowieckim.

O wszystkiem tem "Kaja" powinna wiedzieć.

2. "P e h d e j a B r i h d i" o h a r c e r z a c h p o l s k i c h w Ł o t w i e.

"Pehdeja Brihdi" Nr.37 z dn.16.II.1932 r.Art.p.t.Jak jest naprawdę z Legjonem Kościuszki". Streszczenie:

W dusze skautów polskich w Łotwie wpaja się przekonanie, że macierzą ich jest Polska, a Łotwa jest tylko macochą.Kościuszko, którego imieniem nazywa się oddział harcerzy polskich w Dyneburgu był bojownikiem o Wielką Polskę. Z tego względu używanie jego imienia przez skautów polskich na Łotwie jest dla idei państwowej Łotwy szkodliwe.

3. R z ą d S k u j e n e e k a w u j ę c i u "P e h d e j a B r i h d i".

"Pehdeja Brihdi" Nr.41 z dn.21.II.1932 r.Art.p.t.Jak długo będzie się trzymał rząd Skujeneeka?" Streszczenie:

Nie brak w sejmie grup, które stwarzają rządowi Skujeneeka trudności. Do grup tych należą socjaldemokraci, a zwłaszcza mniejszości narodowe, które szczególnie napadają na Skujeneeka za wydaną ustawę o językach mniejszościowych i za politykę szkolną. Szczególne trudności napotyka rząd przy rozpatrywaniu budżetu na rok przyszły. O ileby rząd Skujeneeka trudności tych nie przezwy-

ciężył i rząd został obalony, kryzys zaciągnąłby się nadługo, co w dzisiejszych czasach jest niepożądanem.

4. "J a u n a k a s Z i n a s" o p o l i t y c e m n i e j s z o ś c i n a r o d o w y c h n a Ł o t w i e .

"Jaunakas Zinas" Nr. 39 z 19.II.1932 r.Art.p.t."Nietakt mniejszości względem rządu". Streszczenie:

Żydowsko-rosyjskie pismo "Siegodnia" poświęciło całą stronę ustawie rządu Skujenecka o języku państwowym, atakując rząd bardzo ostro i nietaktownie. Przestrach mniejszości z powodu ustawy językowej jest tak wielki, że w napaściach na rząd zatracają jakąkolwiek miarę. W każdym razie o agonji gabinetu, jak pisze "Siegodnia" z powodu ustawy językowej mowy być nie może.

Kronika:5.O g r a n i c z e n i e j ę z y k ó w m n i e j s z o ś c i n a r o d o w y c h w Ł o t w i e .Jak podaje "Siegodnia" /Nr.51/, rząd łotewski w dn.19 b.m.przyjął ustawę o języku państwowym. Ustawa głosi, że: 1.językiem państwowym Republiki Łotewskiej jest język łotewski. 2.Używanie języka państwowego jest zobowiązujące w armji, marynarce i wszystkich pozostałych państwowych i samorządowych instytucjach i przedsięwzięciach, a również w stosunkach z niemi poszczególnych obywateli i osób prawnych. 3.W samorządach miejskich i wiejskich, liczących niemniej 50% ludności narodowości niełotewskiej używać wolno również języka niemieckiego i rosyjskiego. Przemówienia wygłoszone w tych językach na posiedzeniach danych instytucyj, winne być na żądanie jednego uczęstnika posiedzenia przełożone na język łotewski. 4. Na zebraniach w stosunkach handlowych, w obrzędach religijnych, w prasie, w książkach, w zakładach naukowych i wychowawczych wolno w granicach istniejących ustaw posługiwać się innym językiem. 5.Organizacje społeczne i gospodarcze sprawozdania swe ułożone w jakimś innym języku winne zaopatrzyć w przekład w jęz.łotewskim. 6.Organizacje społeczne i gospodarcze winne przyjmować i rozważać na swych zebraniach wszystkie wnioski dokonane w jęz.państwowym. 7.Szyldy, napisy firmowe i pieczęcie przedsiębiorstw i towarzystw układane być winne w jęz.państwowym. W każdym razie język państwowy winien być na pierwszem miejscu. 8.W stosunkach oficjalnych nazwy łotewskich miejscowości winne być oznaczane wyłącznie w jęz.państwowym. 9. Dla wprowadzenia w życie tych postanowień Gabinet Ministrów wydaje osobną instrukcję.

Ustawa powyższa wchodzi w życie 4 marca 1932 r.

6. S p r a w a o b c y c h r o b o t n i k ó w r o l n y c h . Jak podaje "Brihwa Zeme" /Nr.40/, sejmowa komisja Rolna przyjęła projekt ustawy, na mocy której obcokrajowcom robotnikom rolnym zakazuje się pobytu na Łotwie w czasie od 1 grudnia do 23 kwietnia.

7. K o n t y n g e n t y i m p o r t o w e . Jak podają "Jaunakas Zinas" /Nr.40/, Gabinet Ministrów zdecydował wprowadzić kontyngenty na towary importowane. Kontyngenty te przewidują import 75% importu z r.1931.

8. F a ł s z y w e b a n k n o t y 5 0 - c i o ł a t o w e . Jak podaje prasa łotewska, ukazały się w Łotwie fałszywe, doskonale podrobione banknoty 50-ciołatowe. W związku z tem Bank Łotewski postanowił emisję banknotów 50-ciołatowych wycofać z obiegu.

9. P r o t e s t f r a k c j i n i e m i e c k i e j p r z e c i w k o o g r a n i c z a n i u a u t o n o m j i k u l t u r a l n e j m n i e j s z o ś c i . Jak podaje "Rigasche Rundschau" /Nr.40/, frakcja niemiecka w sejmie łotewskim zgłosiła ostry protest przeciwko ograniczaniu autonomji kulturalnej mniejszości narodowych w Łotwie.

ESTONJA: Kronika.1. N i e l o j a l n o ś ć N i e m c ó w b a ł t y c k i c h . ~~Jakxpodaje~~ "Waba Maa" /Nr.41/ powołując się na "Balt.Beobachter" komunikuje, że jeden z baronów bałtyckich von der Ropp zwraca się do swoich rodaków w krajach bałtyckich, nawołując ich do nielojalności względem państw, w których przebywają. . Zdaniem barona ubolewać należy, że kraje bałtyckie nie zostały w przeszłości złączone terytorjalnie z Rzeszą niemiecką.

2. N i e m i e c k a p r a s a w E s t o n j i o P o l s c e. Jak podaje "Revalsche Ztg." /Nr.37/ miały miejsce w Gdańsku antyniemieckie wystąpienia przedstawicieli rządu polskiego podczas uroczystości w polskiej Bratniej Pomocy w Gdańsku. Podkreślali oni rzekomo konieczność zajęcia Gdańska i Prus Wschodnich przez Polskę.

3. E s t o ń s k o - a n g i e l s k i e s t o s u n k i h a n d l o w e .Jak podaje "Rev.Ztg."/Nr.41/, prowadzone są rokowania pomiędzy Estonją i Anglją w sprawie oparcia wzajemnych stosunków handlowych na zasadach kontyngensów.Estonja importowałaby z Anglji wyroby włókiennicze, cukier, węgiel, mąkę pszenną i śledzie. Przez to import powiększył się o 2 do 3 milj.koron. Automatycznie powiększyłby się eksport estoński do Anglji, który obecnie wynosi 37% ogółu eksportu estońskiego.

4. E k s p o r t e s t o ń s k i e g o o b u w i a d o P o l s k i " Jak podaje "Rev.Ztg." /Nr.41/, toczą się rokowania w sprawie eksportu do Polski estońskiej fabryki obuwia "Globus".

5. P r o d u k t y e s t o ń s k i e g o ł u p k a p a l n e g o z a g r a n i c ą .Jak podaje "Päewaleht" /z 19.II/,dokonać się obecnie ma inspekcja fabryki olejów "Kiwioli", produkującej oleje z łupków palnych. Zaznaczyć należy, że fabryka ta dostarcza większej części eksportowanej przez Estonję benzyny.

6. O p i n j e N i e m c ó w e s t o ń s k i c h o z a t a r g u k ł a j p e d z k i m .Jak podaje "Rev.Ztg.",sprawa Kłajpedy jest sprawą ogólnobałtycką. Zatarg kłajpedzki jest odźwierciadleniem krzyżowania się sprzecznych czynników politycznych. Atak państwa o niskiej kulturze na kraj o wyższej kulturze musi powodować coraz większą odporność tego ostatniego.

7. D o k o ł a ł o t e w s k o - s o w i e c k i e g o p a k t u o n i e a g r e s j i .Jak podaje "Vaba Maa" /Nr.42/, uwagi "Päewaleht´a", jakoby łotewsko-sowiecki pakt o nieagresji został podpisany za cenę 10-ciu tys.świń, które Łotwa ma eksportować do Rosji, wywołały w prasie łotewskiej reakcję. Prasa łotewska zapewnia, że Łotwa w sprawie paktu z Rosją działała w porozumieniu z rządem estońskim.

8. S p r a w a p o b y t u o b c o k r a j o w c ó w w E s t o n j i . Jak podaje "Päewaleht" /Nr.49/ przeszła w pierwszem czytaniu ustawa, na mocy której obcokrajowcy w Estonji mogą uzyskać pracę jedynie za zezwoleniem M.S.Wewn. W Estonji przebywa obecnie 16 ,300 obcokrajowców.

9. "R e v a l s c h e Z t g ." o J e d w a b n i e "Rev.Ztg." /Nr.39/ oświetla w tendencyjny sposób zajścia w Jedwabnie, przypisując całą winę Polsce i nawołując do ochrony Prus Wschodnich przed "nadużyciami Polski".

10. N o w a p a r t j a w E s t o n j i . Jak podaje "Rev.Ztg." /Nr.39/, M.S.Wewn. zatwierdziło statut nowej partji p.n.Estońska, Niezależna, Lewicowa Partja Robotnicza. Nowa partja liczy głównie na głosy bezrobotnych.

11. S t r a j k s t u d e n t ó w w H e l s i n g f o r s i e . Jak podaje "Rev.Ztg."/Nr.39/, studenci Finnowie uchwalili w Helsingforsie strajk, chcąc w ten sposób spowodować sfińszczenie uniwersytetu.-

12. S p r a w a a n t a g o n i z m u m i ę d z y m i a s t e m a w s i ą . "Postimees" zwraca się przeciwko agitacji, mającej na celu wzmożenie antagonizmu między miastem a wsią. Agitację tę prrowadzi główmie blok rolniczy, nie licząc się z tem, że miasto i wieś są od siebie ściśle zależne.

13. K r y z y s u s t r o j u p a r l a m e n t a r n e g o w E s t o n j i .Jak pisze "Sonumed", parlament estoński w ciągu ostatnich 10-ciu lat stracił duzo popularności wśród narodu przez uchwalenie całego szeregu nieżyciowych ustaw i przez swą grę partyjną. Wprowadzenie stanowiska prezydenta nie pomoże, o ile nadużycia polityczne nie zostaną usunięte.

14. K o l e j n a r e d u k c j a u p o s a ż e ń u r z ę d n i k ó w p a ń s t w o w y c h . Jak podaje "Rev.Ztg."/Nr.39/, rząd uchwalił zredukować płace urzędników w instytucjach rządowych. Oszczędności z tego tytułu wyniosą 30 tys.koron rocznie.

15. E k s p o r t e s t o ń s k i e j n i e r o g a c i z n y d o R o s j i . "Rev.Ztg." /Nr.41/ podaje, że zawarto umowę z ZSRR, na mocy której ten ostatni kupi w estonji słoninę na 900 tys.koron.

16. K o n f e r e n c j a p a ń s t w b a ł t y c k i c h .Jak podaje "Rev.Ztg."/Nr.41/, kolejna konferencja państw bałtyckich odbędzie się w maju r.b. w Rydze.

17. D y s k u s j a n a d p a k t e m o n i e a g r e s j i . "Rev.Ztg." /Nr.41/ donosi, że łotewska Leta ogłosiła, iż część prasy estońskiej fałszywie przdstawiła przebieg rokowań nad paktem o nieagresji. Tymczasem, według Lety rząd łotewski utrzymywał podczas rokowań z ZSRR stały kontakt z Estonją.Estońska "Waba Maa" twierdzi natomiast, że Łotwa zawarła pakt bez porozumienia z Estonją i to za cenę 10-ciu tys.wieprzy.

18. A n g l j a o s t o s u n k a c h g o s p o d a r c z y c h p a ń s t w n a d b a ł t y c k i c h . Jak podaje "Rev.Ztg." /Nr.41/, angielski "Economist" stwierdza, że Łotwa posunęła się zbyt daleko w swej polityce deflacyjnej. Na Litwie natomiast kryzys odbił się najmniej i daje się zauważyć inflacja z powodu ekspansji kredytu rolniczego. Wreszcie w Estonji równieżdaje się zauważyć, według "Economista", inflację, powiększenie bezrobocia i zmniejszenie wkładów bankowych. Bilans handlowy Estonji rozwija się dodatnio.

19. "R e v a l s c h e Z t g ." o p a r l a m e n t a r y ź m i e e s t o ń s k i m . Jak podaje "Rev.Ztg."/Nr.40/, w życiu politycznem Estonjidecyduje nie dobro państwa, a partyjnictwo. Stwierdza to również pismo "Voitlus", które podkreśla, że partje występują przeciwko interesom narodu.

R o b o t n i c y e s t o ń s c y w p a p i e r n i w K o w n i e . Jak podaje "Paewaleht" /Nr.50/, budująca się pod Kownem papiernia zaangażowała robotników z Estonji ze względu na brak wykwalifikowanych sił na Litwie.

21. N i e m i e c k i k o n t y n g e n t m a s ł a . J ak podaje "Paewaleht" /Nr.51/, Niemcy zakomunikowały Estonji, że kontyngent masła eksportowanego z Estonji do Niemiec wynosi 500 tonn miesięcznie. Ogólny kontyngent masła estońskiego wynosi 5 tys. tonn.

----:§:----

B7